

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

Yargıtay

Hukuk Genel Kurulu

Esas : 2004/4-84

Karar : 2004/99

Tarih : 25.02.2004

- * ÜRETİM HATASI
- * GİZLİ AYIP
- * BELLİ PERİYOTLARDA MEYDANA GELEN ARIZA
- * ZAMANAŞIMI

Özet: Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun gereği; ayıplı maldan dolayı sorumluluk, malın teslimi ile başlar ve 2 yıllık zamanaşımına tabidir. Ancak araçtaki hasar üretim hatası olup gizli ayıp mahiyetindedir. Araç, belirli periyotlarda aynı arızayı (fren sistemi) vermiş ve serviste olaya çözüm getirilememiştir. Bu hal karşısında olayda zamanaşımının gerçekleştiğinden söz edilemez.(4077 s. TKHK. m. 4)

Taraflar arasındaki "tüketiciyi koruma " davasından dolayı yapılan yargılama sonunda; Ankara Birinci Tüketici Mahkemesince davanın zamanaşımı nedeniyle reddine dair verilen 17.12.2002 gün ve 2002/452-2002/1852 sayılı kararın incelenmesi davacı tarafından istenilmesi üzerine, YARGITAY 4.Hukuk Dairesinin 10.07.2003 gün ve 2003/7048-9167 sayılı ilamı ile; (...Dava, ayıplı otomobilin yenisiyle değiştirilmesi istemine ilişkindir. Mahkemece 4077 s. kanununun 4/4 üncü maddesi uyarınca fatura tarihinden itibaren iki yıl geçtiğinden ve davacının araçtaki ayıpların hileyle gizlendiği hususunda herhangi bir iddiası olmadığı gibi bu yönde belge de ibraz edilmediğinden davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar verilmiştir. Karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Dosya kapsamına göre davacı tarafından 5.7.2000 tarihinde satın alınan Fiat Siena 1.2 tipi araç arıza göstermesi üzerine 2.7.2001, 18.7.2001, 23.3.2002, 13.6.2002 ve 13.8.2002 tarihlerinde beş defa arızanın giderilmesi için davalı şirketin yetkili servisine götürülmüştür. Serviste her defasında fren ön diskleri ve balatalar değiştirilmiş, aynı işlem defalarca tekrarlanmış, ancak araç belli bir süre sonra aynı arızayı göstermiştir. Davalının ürettiği aracın bakımı ve tamiri yine davalının yetkili kıldığı servislere aittir. Bundan çıkan sonuç davalı üretenle servisler arasında bir hukuki ilişkinin varlığıdır. Servisler konularında uzmandırlar. Olayda, davacının aracı birden fazla tamire götürmesi nedeniyle servislerin aynı arızanın tamirle giderilemeyeceğini, üretimden kaynaklandığını bilmeleri gerekir. Bunun davacıya söylenmemesi arızanın gizlenmesi ve davacıyı oyalama sonucunu da doğurur. Bu gibi durumlarda zamanaşımı işlemez. Şu durumda, işin esasının incelenip varılacak sonucuna göre karar verilmesi gerekir.

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

Anılan yön gözetilmeden yazılı şekilde verilen karar usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir..) gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

TEMYİZ EDEN: Davacı

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra gereği görüldü:

Davacı 04.11.2002 tarihli dava dilekçesinde özetle; 04.07.2000 tarihinde almış olduğu Siena 1.2 S tipi aracı adına tescil ettirdiğini, 9000 km.ye geldiğinde fren tertibatında titremeler oluşmaya başladığını, 14835 km.ye geldiğinde bunun iyice rahatsız edecek boyuta ulaştığını, 02.07.2001 tarihinde fabrika yetkili servisinde garanti kapsamında fren disklerinin torna edilerek, balatalarının da değiştirildiğini, ancak arıza devam ettiğinden 18.07.2001 tarihinde yine aynı serviste garanti kapsamında fren ön diskleriyle balataların değiştirildiğini, ancak sorunun devam ettiğini, yine aynı servise 13.06.2002 tarihinde 30365 km iken aracın garanti kapsamında fren ön diskleri ve balatalarının değiştirildiğini, 13.08.2002 tarihinde aynı arıza tekrarlayınca bu kez fabrikaya dilekçe faksleyerek otomobilinin yenisiyle değiştirilmesini istediğini, iki buçuk aydır cevap verilmediğinden ve aracını da verimli bir şekilde kullanılmadığından, 4077 s. Kanunun 4 üncü maddesi gereği ayıptan dolayı aracın yenisiyle değiştirilmesini, yaptığı ve yapacağı tüm masrafların davalıdan alınmasını istemiştir.

Davalı şirket vekili 17.12.2002 günlü ilk celsede vermiş olduğu cevap dilekçesinde; davalı gösterilen Tofaş Oto AŞ.'nin Tofaş Türk Otomobil fabrikası tarafından devir alınarak isminin bu şekilde değiştiğini belirterek aracın 30.06.2000 tarihli faturayla müvekkili şirketin bayii Birmot A.Ş.'nin eski yetkili satıcısı Ceyhan Mot.Ar.Tic.San.A.Ş. den satın ve teslim aldığı, garanti süresinin Fiyat-Siena 1.2 S yönünden bir yıl olduğunu ,4077 sy 4/4 fıkrası gereği malın tüketiciye teslim tarihinden itibaren 2 yıllık zamanaşımı süresinin dava tarihinde dolmuş olduğunu, davanın zamanaşımı nedeniyle reddini, garanti süresini arıza yapmadan dolduran araçta sonradan ortaya çıkan şikayetlere dayanılarak değişim talep edilemeyeceğini, 4077 s.y. m.13 ve TRKGM-2001/6 s.Tebliğ m.14 deki şartların oluşmadığını, davanın esastan da reddini, savunmuştur.

Yerel Mahkeme; "Dava 4077 sy 4 ve 13 üncü maddenin kapsamındadır..Dava konusu araç Ankara Trafik Tescil Müdürlüğünde 05.07.2001 tarihinde davacı adına tescil edildiği ruhsatnameden anlaşılmıştır.Yine dosyaya ibraz edilen servis fişlerinde normal bakımının yapıldığı gibi şikayet üzerine fren disk ve balatalarının muhtelif tarihlerde değiştirildiği ve bunların garanti kapsamında yapıldığı görülmektedir.4077 sy nın 4/4 madde ve fıkrasında belirtilen 2 yıllık zaman aşımı fatura tarihi ve tescil tarihi 05.07.2000 tarihi olması nedeni ile 06.07.2002 tarihinde sona erdiği ve davacının davasını 04.11.2002 tarihinde açmakla zaman aşımı itirazının yerinde olduğu ve davacı tarafından da araçtaki ayıpların hileyle gizlendiği hususunda herhangi bir iddia olmadığı gibi bu yönde herhangi bir belgenin de ibraz edilmediği ve yine araçtaki arızalar itibariyle hilenin şartlarının da oluşmadığı bu itibarla

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

yasanın öngördüğü 2 yıllık zaman aşımı itirazının kabul edilmesi gerektiği" gerekçesiyle davanın zamanaşımı nedeniyle reddine karar vermiştir.

Davacı tarafın temyizi üzerine Yüksek Özel Daire; "Dosya kapsamına göre davacı tarafından 5.7.2000 tarihinde satın alınan Fiat Siena 1.2 tipi araç arıza göstermesi üzerine 2.7.2001, 18.7.2001, 23.3.2002, 13.6.2002 ve 13.8.2002 tarihlerinde beş defa arızanın giderilmesi için davalı şirketin yetkili servisine götürülmüştür. Serviste her defasında fren ön diskleri ve balatalar değiştirilmiş, aynı işlem defalarca tekrarlanmış, ancak araç belli bir süre sonra aynı arızayı göstermiştir. Davalının ürettiği aracın bakımı ve tamiri yine davalının yetkili kıldığı servisler aittir. Bundan çıkan sonuç davalı üretenle servisler arasında bir hukuki ilişkinin varlığıdır. Servisler konularında uzmandırlar. Olayda, davacının aracı birden fazla tamire götürmesi nedeniyle servislerin aynı arızanın tamirle giderilemeyeceğini, üretimden kaynaklandığını bilmeleri gerekir. Bunun davacıya söylenmemesi arızanın gizlenmesi ve davacıyı oyalama sonucunu da doğurur. Bu gibi durumlarda zamanaşımı işlemez. Şu durumda, işin esasının incelenip varılacak sonucuna göre karar verilmesi gerekir." gerekçesiyle kararın bozulmasına karar vermiş; mahkemece önceki kararda direnilmiştir. Hükmü davacı temyiz etmiştir.

Dava, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna dayanılarak açılmış, ayıplı araç imal edilmesinden ve tamirinden kaynaklanan malın aynıyla değiştirilmesi istemine ilişkindir.

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; araçta bulunan ayıbın hileyle gizlenmiş "gizli ayıp" niteliğinde ve buna göre davalı yanın "zamanaşımı definin" yerinde olup olmadığı, noktasında toplanmaktadır.

İlkin, uyuşmazlığın temelinde yatan ayıp kavramı üzerinde durmakta yarar vardır;

"Tüketici yasasıyla ilgili ayıba ilişkin düzenleme 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 4 üncü maddesinde yer almaktadır. Anılan maddenin birinci fıkrasında;
"Ambalajında, etiketinde, tanıtma ve kullanma kılavuzunda yer alan veya satıcı tarafından vaat edilen veya standardında tespit edilen nitelik ve/veya niceliğine aykırı olan ya da tahsis veya kullanım amacı bakımından değerini veya tüketicinin ondan beklediği faydaları azaltan veya ortadan kaldıran maddi, hukuki veya ekonomik eksiklikler içeren mal veya hizmetler, ayıplı mal veya ayıplı hizmet olarak kabul edilir."denilmekte, devam eden fıkralarda ise buna ilişkin biçimsel koşullar sayılmaktadır.

Görüldüğü üzere; Borçlar Kanunundaki ayıp kavramıyla yukarıda açıklanan 4077 s. Kanununun 4 üncü maddesinde yer alan ayıp kavramları birbiriyle örtüşmektedir. Borçlar Kanuna göre; bir maldaki ayıp; satıcının zikr ve vaat ettiği vasıflarda veya niteliği gereği malda bulunması gereken lüzumlu vasıflarda eksiklik olmak üzere iki türde ortaya çıkabilecektir. Bunlardan ikinci tür olan yani lüzumlu vasıflarda eksiklik şeklinde ortaya çıkan ayıptan bunun varlığını bilmesede dahi satıcı sorumludur. Ayıp, maddi, hukuki ya da ekonomik eksiklik şeklinde ortaya çıkabilir. Bunlardan yola çıkılarak ;satıcı ve dolayısıyla teselsül ilişkisi nedeniyle ithalatçıyı maldaki ayıptan sorumlu tutmanın maddi koşulları; ortada ayıp sayılan

ÇEVİK AVUKATLIK BÜROSU
ANTALYA

bir eksikliğin olması, ardından maldaki eksikliğin önemli olması ve ayıbın malın yarar ve zararının alıcıya geçtiği anda varolması, tüketicinin ayıbın varlığını bilmeden malı satın almış olması, olarak sayılabilir.

Yeri gelmişken belirtmekte yarar vardır ki, 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesinin gerek davanın açıldığı tarihte yürürlükte bulunan gerekse 4822 s. kanunla değiştirilerek 14.06.2003 tarihinde yürürlüğe giren şeklinde satıcının ayıba karşı sorumlu tutulanların daha uzun bir garanti süresi vermemesi daha uzun bir süre sorumluluk üstlenmemeleri halinde ayıplı maldan doğan davaların/sorumluluğun ayıp daha sonra ortaya çıkmış olsa bile malın tüketiciye teslimi tarihinden itibaren 2 yıllık zamanaşımına tabi olduğu, ancak, satılan malın ayıbı tüketiciden satıcının hileyle ağır kusuru veya hileyle gizlenmişse 2 yıllık zamanaşımı süresinden yararlanamayacağı, hükmü yer almaktadır.

Hemen burada somut olaya baktığımızda; davacının satın aldığı ve davalı tarafından üretilerek satışa sunulan aracın satın alma tarihi olan 05.07.2000'den sonra fren sisteminde arızanın varlığının davalının yetkili servisince tespit edilip, parça değişikliklerinden sonra da aynı arızanın ortaya çıktığı, davacı tarafın aracı götürdüğü yetkili servisçe parça değişiklikleri ve yağlama gibi geçici tedbirlerle sorunun giderilmeye çalışıldığı ancak davacının araçtan beklediği verimi almasını önleyecek ölçüde aynı arızaların toplam beş kere tekrarladığı, davacının fabrikaya başvurusundan da sonuç alamadığı, anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda; olayın açıklanan gelişimi ve deliller karşısında araçta üretim hatası bulunup, bunun gizli ayıp olduğunda kuşku yoktur. Zira, Davalı üretici onarımı yetkili servis istasyonları eliyle yapılmaktadır. Bu istasyonlar satılan araçların teknik özellikleri itibarıyla arıza ve ayıbı doğru ve tam teşhis edebilecek, en kısa sürede ve tam anlamıyla giderebilecek elemanlar bulundurmaları zorundadır. Deneme yanılma ile aracı tamire çalışan ve parça değişikliği yoluna giden servis çalışanlarının serviste bulundurulmasının sonuçlarının tüketiciye mal edilmesi düşünülemez. Kaldı ki, üretim hatasının varlığını rahatlıkla tespit edebilecek nitelikte olması gereken servisin tüketiciyi sonuç alınamayan tamirlerle oyalaması ve arızanın belli periyotlarla tekrarlaması karşısında davada zamanaşımının varlığından da söz edilemez.

Şu durumda mahkemece işin esası incelenip varılacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken aksine gerekçelerle davanın zamanaşımı nedeniyle reddedilmesi bozmayı gerektirmiştir. Direnme kararı açıklanan nedenlerle bozulmalıdır.

SONUÇ : Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile, direnme kararının Özel Daire bozma kararında ve yukarıda gösterilen nedenlerden dolayı HUMK.nun 429 uncu Maddesi gereğince BOZULMASINA, istek halinde temyiz peşin harcının geri verilmesine, 25.02.2004 tarihinde OYBİRLİĞİYLE KARAR VERİLDİ.